

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำหรับการศึกษาอิงมาตรฐาน เนื้อหาสาระ (content) และทักษะทางสมอง (cognitive demand) ในมาตรฐานเป็นสิ่งที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องตระหนัก ยึดถือ และนำไปใช้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับมาตรฐาน สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557) มีทิศทางที่สนับสนุนการจัดการศึกษาอิงมาตรฐานในประเทศไทย โดยกำหนดนโยบายที่ต้องการให้มีการจัดการศึกษาแบบประสานสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา ทักษะ กระบวนการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการสอน การพัฒนาทางวิชาชีพ สภาพแวดล้อม และการเรียนรู้ ขณะที่สังวรณั ังคระโทก (2556, น. 2) นำเสนอว่า การจัดการศึกษาอิงมาตรฐานต้องประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ มาตรฐาน หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมิน โดยบุคลากรทางการศึกษาต้องจัดให้องค์ประกอบทั้ง 4 สอดคล้องกัน

ในส่วนของ การสอนภาษาฝรั่งเศสของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย นอกจากครูผู้สอนต้องจัดการศึกษาให้อิงมาตรฐานระดับชาติ หรือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นให้ครูพัฒนาผู้เรียนให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน สามารถใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ประกอบอาชีพ ศึกษาต่อในระดับที่สูง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์แล้ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 221) ครูผู้สอนจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้อิงมาตรฐานระดับสากล คือ กรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (The Common European Framework of Reference for Languages - CEFR) ด้วย เนื่องจากมาตรฐานระดับสากลเป็นตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาภายในประเทศ และผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานระดับสากลเป็นตัวบ่งชี้ความรู้ความสามารถของนักเรียน ตลอดจนทำให้นักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต

กรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป เป็นมาตรฐานระดับสากลที่คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปได้มีมติเสนอให้ประเทศสมาชิกรนำมาใช้ รวมถึงประเทศฝรั่งเศส โดย

มีวัตถุประสงค์หลัก คือ ใช้เป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอน ใช้อ้างอิงในระบบการศึกษา ใช้ประกอบการวัดและประเมินผลทางการศึกษา และใช้ประกอบการจัดทำแบบเรียน โดยอิงแนวคิด action-oriented approach ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน (social actor) สามารถนำองค์ความรู้ด้านภาษาไปใช้เพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Council of Europe, 2001, pp. 1-8) นอกจากนี้เพื่อสร้างขอบเขตให้กับการจัดการเรียนการสอนภาษา คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปได้จำแนกมาตรฐานภาษาออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ A1 A2 B1 B2 C1 และ C2 โดยในแต่ละระดับมีขอบเขตของเนื้อหาที่ครอบคลุมสมรรถนะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (Council of Europe, 2001, p. 24) และทักษะทางสมองที่แตกต่างกัน

เพื่อประกันคุณภาพการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสให้อิงมาตรฐานระดับสากล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร่วมมือกับสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศส ประจำประเทศไทย นำการทดสอบมาตรฐานภาษาฝรั่งเศสตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรปหรือ DELF (Diplôme d'Études de Langue Française) ระดับ A1 และ A2 มาวัดผลสัมฤทธิ์ทางภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย ตั้งแต่พุทธศักราช 2551 เป็นต้นมา (สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศส ประจำประเทศไทย, 2559) โดยระดับ A1 และ A2 เป็นระดับภาษาเบื้องต้นที่ต้องใช้ระยะเวลาเรียนตั้งแต่ 80 - 300 ชั่วโมง ดังที่หน่วยงาน CIEP (Centre International d'Études Pédagogiques) กระทรวงศึกษาธิการของประเทศฝรั่งเศสได้คำนวณไว้ (Campus France, 2016, p. 4) ซึ่งสัมพันธ์กับระยะเวลาเรียนภาษาฝรั่งเศสโดยภาพรวมของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาสถิติการทดสอบของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสภาคใต้ตอนล่าง พบว่า นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดของศูนย์ฯ ที่เข้ารับการทดสอบและที่สอบผ่าน ไม่สะท้อนจำนวนจริงของนักเรียนในแผนการเรียนอังกฤษ - ฝรั่งเศสของแต่ละโรงเรียน พุฒ ไบระหมาน สังวรณั ังคกระ โทก และนลินี ณ นคร (2558) ได้ชี้ให้เห็นว่า ข้อสอบวิชาภาษาฝรั่งเศสระดับโรงเรียนอาจเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่มีความพร้อมต่อการทดสอบภาษาฝรั่งเศสตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป เพราะการที่ข้อสอบมีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรปในระดับต่ำ นั้นมีอิทธิพลเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางภาษาฝรั่งเศสของนักเรียน

อย่างไรก็ตาม การประเมินความสอดคล้องที่ผ่านมาได้ศึกษาเฉพาะข้อสอบระดับโรงเรียน และได้ประเมินโดยอิงดุลพินิจของผู้เชี่ยวชาญเพียงอย่างเดียว ปราศจากการนำความรู้ความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนมาร่วมประเมิน Bhola, Impara and Buckendahl (2003 as cited in Kaira, 2010, p. 5) ได้แสดงทัศนะว่า การประเมินความสอดคล้องลักษณะนี้อาจส่งผลให้เกิด

ความคลาดเคลื่อนในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แท้จริงและพัฒนาการทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการดำเนินการวิจัยครั้งนี้โดยนำข้อสอบความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพภาษาฝรั่งเศส ซึ่งเป็นข้อสอบระดับชาติกับความรู้ความสามารถของนักเรียนมาประเมินร่วมกัน เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบระดับชาติวิชาภาษาฝรั่งเศสกับกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและการพัฒนาการวัดและประเมินผลวิชาภาษาฝรั่งเศสต่อไป

2. คำถามสำหรับการวิจัย

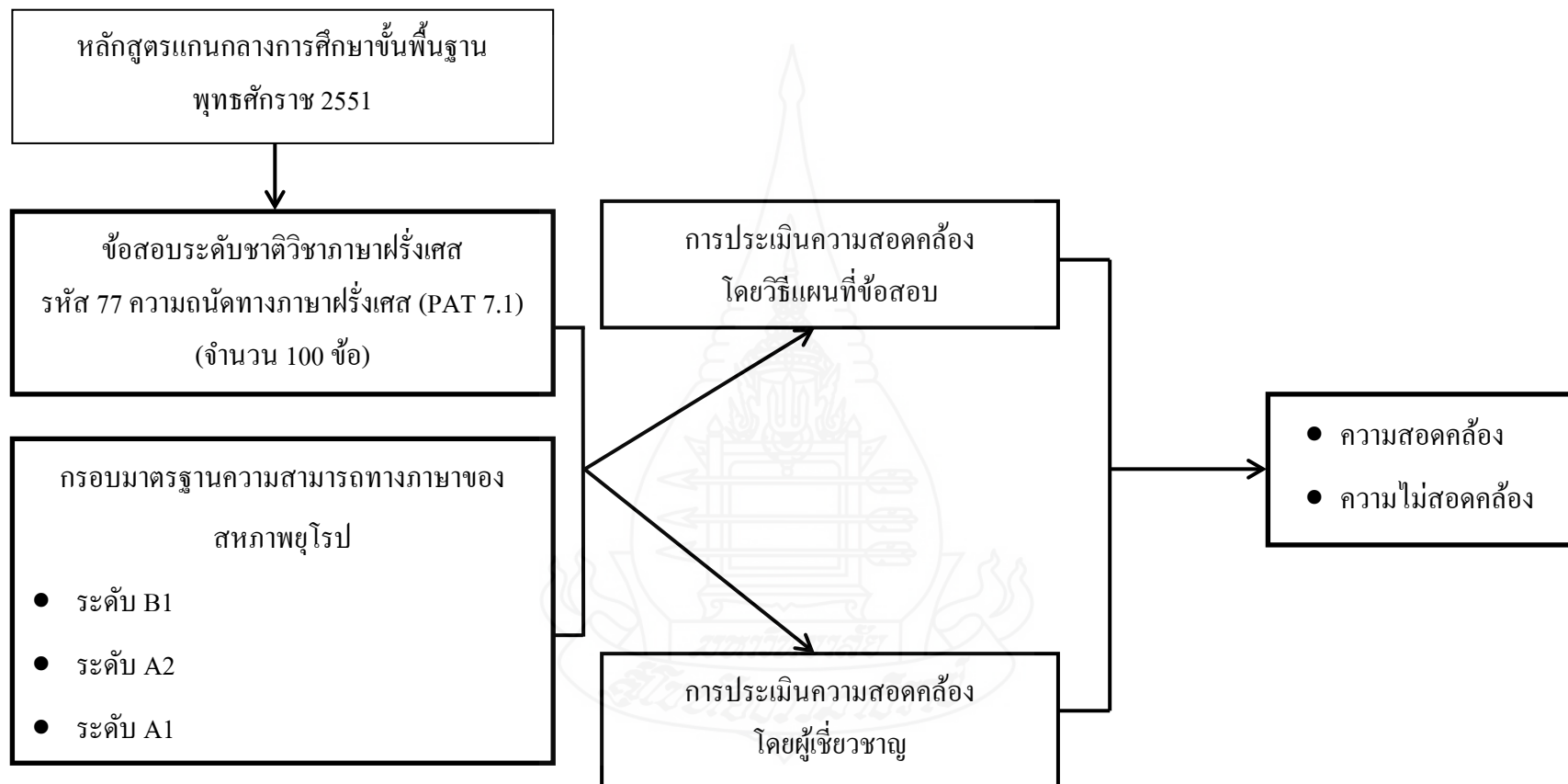
ข้อสอบระดับชาติวิชาภาษาฝรั่งเศสมีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรปเพียงใด และข้อสอบที่ไม่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรปมีลักษณะอย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพภาษาฝรั่งเศสกับกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป โดยใช้วิธีแผนที่ข้อสอบ

3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่สอดคล้องระหว่างข้อสอบความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพภาษาฝรั่งเศสกับกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับความสอดคล้อง แนวคิดแผนที่
ข้อสอบ และทฤษฎีการตอบข้อสอบ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยดังนี้

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและการวัดระดับ
ทักษะทางสมองของข้อสอบรายข้อกับกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป
ระดับ A1 A2 และ B1 ผู้วิจัยดำเนินการประเมินความสอดคล้อง 2 วิธี คือ การให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการ
สอนและการประเมินภาษาฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศพิจารณาความสอดคล้องของข้อสอบ
รายข้อกับกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป และการนำข้อสอบไปวัด
ความรู้ความสามารถของนักเรียน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยแผนที่ข้อสอบ โดยใช้โมเดลการ
ตอบข้อสอบแบบ 1 พารามิเตอร์ หรือ โมเดลราสซ์ หลังจากนั้นนำผลที่ได้จากทั้ง 2 วิธีมาวิเคราะห์
ความแตกต่างด้วยสถิติไคสแคว์ สำหรับข้อสอบที่ไม่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานความสามารถ
ทางภาษาของสหภาพยุโรป และข้อสอบที่มีผลการวิเคราะห์ด้วย 2 วิธี ไม่สอดคล้องกัน ผู้วิจัยให้
ผู้เชี่ยวชาญร่วมกันพิจารณาหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่สอดคล้อง

5. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและทักษะทาง
สมองหรือความยากของข้อสอบระดับชาติวิชาภาษาฝรั่งเศส กับกรอบมาตรฐานความสามารถทาง
ภาษาของสหภาพยุโรป เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ ข้อสอบที่นำมาใช้เพื่อการศึกษา เป็นข้อสอบ
ความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพภาษาฝรั่งเศส (PAT 7.1) ประจำปีเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558

ประชากรที่ใช้ศึกษา ประกอบด้วย ข้อสอบความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพภาษา
ฝรั่งเศส (PAT 7.1) จำนวน 100 ข้อ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 แผนการ
เรียนอังกฤษ - ฝรั่งเศส ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษา
ฝรั่งเศสภาคใต้ตอนล่าง จำนวน 388 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา
2560 แผนการเรียนอังกฤษ-ฝรั่งเศส ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการ
สอนภาษาฝรั่งเศสภาคใต้ตอนล่าง จำนวน 163 คน ได้มาด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เนื้อหา (content) และทักษะทางสมอง (cognitive demand)

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 ความสอดคล้อง หมายถึง ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาและการวัดทักษะทางสมองของข้อสอบที่สัมพันธ์กับกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป กับเนื้อหาและการวัดทักษะทางสมองของข้อสอบเชิงประจักษ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อหลังจากนำไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

7.2 ทักษะทางสมอง หมายถึง ระดับความซับซ้อนในการหาคำตอบของข้อสอบ โดยอิงแนวคิดของפורเตอร์ ประกอบด้วย ระลึกได้ สาริต/อธิบาย วิเคราะห์/สืบสวน ประเมิน และผลิต/สร้าง

7.3 ข้อสอบระดับชาติ หมายถึง ข้อสอบความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพภาษาฝรั่งเศส (PAT 7.1) รหัส 77 ความถนัดทางภาษาฝรั่งเศส ใช้สอบวันศุกร์ที่ 30 ตุลาคม 2558 จำนวน 100 ข้อ

7.4 กรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป หมายถึง สมรรถนะทางภาษา และเนื้อหา ระดับ A1 A2 และ B1

7.5 แผนที่ข้อสอบ หมายถึง วิธีการวางข้อสอบลงบนสเกลคะแนนตามระดับความยาก โดยเรียงลำดับจากข้อที่ง่ายสุดไปหาข้อที่ยากสุด

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 ทราบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบระดับชาติวิชาภาษาฝรั่งเศสกับกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป

8.2 ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่สอดคล้องระหว่างข้อสอบระดับชาติวิชาภาษาฝรั่งเศสกับกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป

8.3 ให้สารสนเทศที่จำเป็นต่อการปรับปรุงและพัฒนาข้อสอบระดับชาติวิชาภาษาฝรั่งเศสแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการออกข้อสอบ